

**Asıl-alt işveren ilişkisinde, alt işveren işçisinin iş sözleşmesinin kendi işvereni olan alt işveren tarafından feshedilmesi halinde, feshin geçersizliği ve işe iade yükümlülüğü alt işverene aittir. Ancak feshin geçersizliğine bağlı işe başlatmama tazminatı ve boşta geçen süre ücretinden ise asıl işveren alt işverenle birlikte sorumludur.**

Asıl-alt işveren ilişkisinde, alt işveren işçisinin iş sözleşmesinin kendi işvereni olan alt işveren tarafından feshedilmesi halinde, feshin geçersizliği ve işe iade yükümlülüğü alt işverene aittir. Ancak feshin geçersizliğine bağlı işe başlatmama tazminatı ve boşta geçen süre ücretinden ise asıl işveren alt işverenle birlikte sorumludur.

İstemin Özeti: Davacı, iş sözleşmesinin geçerli neden olmadan feshedildiğini belirterek feshin geçersizliğine ve işe iadesine karar verilmesini istemiştir. Yerel mahkeme, davanın kabulüne karar vermiştir.

Hüküm, süresi içinde davalılar avukatı tarafından temyiz edilmiştir.

Davacı vekili, davacı işçinin üst işveren olan davalı (...) Market A.Ş.'nin Malatya'daki işyerinde, diğer davalı (...) Özel Güvenlik Ltd. Şti.'ne bağlı güvenlik görevlisi olarak çalıştığını, iş sözleşmesinin geçerli neden olmadan feshedildiğini belirterek, feshin geçersizliğine ve davacı işçinin işe iadesine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı işverenler vekili, davalı (...) Market A.Ş. yönünden husumet itirazında bulunarak, şirketin yüzden fazla ulusal ölçekte şubesi bulunduğunu, şubelerinde yürütülen güvenlik hizmetlerinin, güvenlik şirketleri aracılığıyla yürütüldüğünü, Malatya şubesindeki güvenlik hizmetini diğer davalı (...) Özel Güvenlik Ltd. Şti.'nin üstlendiğini, (...) Özel Güvenlik Ltd. Şti.'nin üstlendiği işi sözleşme koşulları doğrultusunda bağımsız bir biçimde yürüttüğünü, yönetim hakkının tamamen kendisinde olduğunu, şirketin yönetim değil denetim yetkisi bulunduğunu, işçilerin işe alımı, ücretlerinin ödenmesi, SSK primlerinin yatırılması ve işten çıkarma gibi yetkilerin (...) Özel Güvenlik Ltd. Şti.'de bulunduğunu, (...) Market A.Ş.'ne karşı açılmış olan davanın reddi gerektiğini; diğer davalı güvenlik şirketi yönünden ise, (...) Özel Güvenlik Ltd. Şti.'nin (...) Avm Yönetim Danışmanlık Ltd. Şti. ile imzalamış olduğu sözleşme gereğince özel güvenlik hizmeti verdiğini, davacının da bir dönem şirkette iş akdi ile çalıştığını, ekonomik kriz sebebiyle şirketin alacaklarını tahsil edemediğini ve ayakta kalabilmesi için işçi çıkarma yoluna gittiğini, bu durumu da işten çıkarılan işçilere ayrıntılı olarak tebliğ ettiğini, feshin geçerli nedene dayandığını, davanın reddi gerektiğini savunmuştur.

Mahkemece davalılar arasındaki sözleşme getirilmeden ve asıl alt işveren ilişkisi üzerinde durulmadan, davalılarca fesih gerekçesi olarak tasarruf tedbirlerinin gösterildiği, 4857 sayılı Yasa'da böyle bir neden bulunmadığı, ekonomik krizde feshin son çare olması gerektiği, işverenin yasada olmayan

fesih gerekçesi ile davacının iş sözleşmesini feshettiği gerekçesi ile davanın kabulüne karar verilmiştir.

Karar: 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2/6-7. maddesi uyarınca "Bir işverenden, işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde işletmenin ve işin gereği ile teknolojik nedenlerle uzmanlık gerektiren işlerde iş alan ve bu iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde aldığı işte çalıştıran diğer işveren ile iş aldığı işveren arasında kurulan ilişkiye asıl işveren-alt işveren ilişkisi denir. Bu ilişkide asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı o işyeri ile ilgili olarak bu Kanundan, iş sözleşmesinden veya alt işverenin taraf olduğu toplu iş sözleşmesinden doğan yükümlülüklerinden alt işveren ile birlikte sorumludur. Feshin geçersizliği ve işe iade davasının alt ve asıl işveren ilişkisinde, her iki işverene birlikte açılması halinde, davacı işçi alt işveren işçisi olup, iş sözleşmesi alt işveren tarafından feshedildiğinden, feshin geçersizliği ve işe iade yükümlülüğü alt işverenindir. Asıl işverenin iş ilişkisinde, sözleşmede taraf sıfatı bulunmadığından, işe iade yönünde bir yükümlülüğünden söz edilemez. Asıl işverenin işe iade kararı sonrası işçinin işe başlamak için başvurması ve alt işverenin işe almamasından kaynaklanan işe başlatmama tazminatı ile dört aya kadar boşa geçen süre ücretinden yukarıda belirtilen hüküm nedeni ile alt işverenle birlikte sorumluluğu vardır.

Alt işveren-asıl işveren arasındaki ilişki, niteliğine göre, eser, taşıma, kira gibi sözleşmelere dayanır. Alt işveren üstlendiği işi sözleşme koşulları doğrultusunda, ama kendi adına ve bağımsız bir biçimde yürütür. Çalıştırdığı işçilerle kendi adına iş sözleşmesi yapar; gerekli talimatları verir; işçilere ücretlerini kendisi öder; ücret bordrolarını düzenler; SSK primlerini yatırır.

Alt işveren uygulaması bir işletmesel karardır. Alt işverene devrin işletme gereklerine dayanan geçerli fesih nedeni olması, İş Kanunu'nun 2. maddesinin 6 ve 7. fıkraları uyarınca

geçerli ve muvazaaya dayanmayan asıl işveren-alt işveren ilişkisinin kurulması şartına bağlıdır.

Asıl işveren-alt işveren ilişkisinden söz edilebilmesi için; alt işveren, asıl işverene ait işyerinde, asıl işverenden aldığı iş için görevlendirdiği işçilerini sadece bu işyerinde çalıştırıyor olmalı ve asıl işverenin işyerinde yürüttüğü mal veya hizmet üretimine ilişkin yardımcı işlerde ya da asıl işin bir bölümünde çalıştırmalıdır. Bu anlamda verilen iş süreklilik arzetmeli, anahtar teslimi verilmiş olmamalıdır.

Dosya içeriğine göre, davacının davalı (...) Özel Güvenlik Ltd. Şti. işçisi olarak güvenlik hizmetinde çalıştırıldığı, diğer davalının ise market işletmeciliği yaptığı, güvenlik hizmetinin yardımcı iş niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Ancak davalılar arasındaki sözleşme getirilmediği ve incelenmediği için bu ilişkinin davalılar arasında olup olmadığı, davalı (...) Market A.Ş.'nin savunmasında ileri sürdüğü gibi güvenlik hizmetinin marketin bulunduğu alışveriş merkezi yönetimi ile olup olmadığı, davacının güvenlik hizmetini sadece (...) arket işyerine mi, yoksa alışveriş merkezinde tüm işyerlerine mi verip vermediği, bu anlamda davalılar arasında asıl alt işveren ilişkisinin unsurlarını taşıyıp taşımadığı anlaşılamamaktadır. Eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı bulunmuştur.

Kabule göre de, asıl işveren olduğu kabul edilen (...) Market A.Ş. yönünden feshin geçersizliği ve işe iade hükmünün kurulması isabetsizdir. Zira yukarıda açıklandığı üzere, asıl-alt işveren ilişkisinde alt işveren işçisinin kendi işvereni olan alt işveren hakkında feshin geçersizliği ve işe iade hükmünün kurulması, feshin geçersizliğine bağlı işe başlatmama tazminatı ve boşta geçen süre ücretinden ise birlikte sorumluluğuna karar verilmelidir.

Temyiz olunan kararın yukarıda yazılı sebepten bozulmasına, oybirliğiyle karar verildi.

---

Yargıtay 9. Hukuk Dairesi

Tarih : 07.06.2010

Esas No : 2010/18207

Karar No : 2010/16763

4857 s. İş K. Md. 2